Nodiadau'r Grŵp Trawsbleidiol ar Nyrsio a Bydwreigiaeth

3 Hydref 2017

Yn bresennol:

- David Rees AC, Cadeirydd y Grŵp Trawsbleidiol
- Tina Donnelly CBE TD DL, Ysgrifennydd y Grŵp a Chyfarwyddwr Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru

- Richard Jones MBE, Aelod o Fwrdd Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru, Aelod o'r Cyngor dros Gymru
- Helen Whyley, Cyfarwyddwr Cysylltiol Cysylltiadau Cyflogaeth
- Diane Powles, Ymgynghorydd Addysg a Dysgu Gydol Oes
- Nicola Davis-Job, Cynghorydd Gofal Acíwt ac Arweinyddiaeth
- James Rodaway, Rheolwr Busnes y Gyfarwyddiaeth, Uned Fusnes
- Rosie Raison, Swyddog Polisi a Materion Cyhoeddus
- Liz Newton, Cynorthwy-ydd Polisi a Materion Cyhoeddus

- Sharon Williams, Rheolwr Cartref Gofal, Sŵn-y-Môr, Port Talbot
- Alison Magor, Aelod Bwrdd Cymru yng Ngholeg Nyrsio Brenhinol Cymru, Rheolwr Tîm Nyrsys Ardal, Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan
- Alison Davies, Cyfarwyddwr Cyswllt Arfer Proffesiynol, Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru

- Alexandra (Alex) Kelleher, Nyrs Arweiniol - Grŵp Diddordeb Arbennig Fforwm Gofal Cymru
- Vicki Broad, Pennaeth Gofal Hirdymor, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
- Will Williams, Cyfarwyddwr Comisiynu Cynorthwyol, Gwasanaethau Gofal Iechyd Parhaus y GIG, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
- Vivien Coughlin, Uwch Nyrs ar gyfer Llywodraethu a Diogelu (Dirprwy Bennaeth Gofal Cymhleth) Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan
- Claire Aston, Nyrs Adrannol, Pennaeth Gofal Cymhleth, Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

- Rhun ap Iorwerth AC
- Suzy Davies AC
- Caroline Jones AC **Ymddiheuriadau:**

- Angela Burns AC
- Llyr Gruffydd AC
- Neil Hamilton AC
- Neil McEvoy AC
- Simon Thomas AC
- Jean White
- Sue Thomas
- Mario Kreft
- Sian Thomas
- Mandy Rayani
- Jill Patterson
- Rhiannon Jones
- Claire Bevan
- Ruth Walker

- Yr Athro Sue Morgan
- Rhiannon Beaumont Wood
- Rowena Martin
- Tanya Hannant
- Michelle Jones
- Sian Harris
- Shrien Dewani

1. *Croeso gan Richard Jones MBE, Aelod o Fwrdd Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru, Aelod o'r Cyngor dros Gymru*

Croesawodd Richard Jones MBE y rhai a oedd yn bresennol i'r cyfarfod ac eglurodd y byddai Aelodau'r Cynulliad yn hwyr o ganlyniad i drafodion y Cyfarfod Llawn ac y byddent yn ymuno yn nes ymlaen.

Soniodd Richard mai ffocws y cyfarfod fyddai'r prinder nyrsys mewn Cartrefi Gofal a'r Sectorau Annibynnol yng nghyd-destun y ddeddfwriaeth newydd sy'n cael ei gweithredu ar hyn o bryd.

2. *Cyflwyniad - Rheoleiddio ac Arolygu Deddf Gofal Cymdeithasol (2016): Rheoliadau Arfaethedig gan Rosie Raison, Swyddog Polisi a Materion Cyhoeddus, Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru*

Rhoddodd Rosie Raison orolwg byr o Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol Cymru (2016) gan roi ffocws ar reoliadau Cyfnod 2 a goblygiadau'r rheoliadau ar lefelau staffio gofynnol (yn benodol, y cynnig i ddileu'r isafswm gofynnol mewn perthynas â nyrsys cofrestredig mewn cartrefi gofal lle mae gofal nyrsio yn cael ei ddarparu) a'r Datganiad o Ddiben (SOP).

Codwyd pryderon ynghylch yr amserlen i alluogi'r rheoliadau i gael eu gweithredu.

Cadarnhaodd Tina Donnelly y byddai Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru yn codi'r pryder hwn yn eu cyfarfod nesaf gyda Vaughan Gething AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Lles a Chwaraeon.

Cyflwyniadau gan Richard Jones MBE: Cyflwynodd Richard Jones MBE y rhai a oedd yn bresennol i aelodau'r Panel ac fe wahoddodd aelodau'r panel i roi sylwadau rhagarweiniol byr am eu rolau a'r materion sy'n wynebu'r gweithlu o'u safbwyntiau proffesiynol nhw.

3. *Sharon Williams, Rheolwr Cartref Gofal, Sŵn-y-Môr, Port Talbot*

Nododd Sharon Williams dri phrif bryder am gartrefi gofal yn deillio o'r rheoliadau drafft:

1. Mae angen nyrsys ar y safle drwy'r amser mewn cartrefi gofal lle mae gofal nyrsio yn cael ei ddarparu er mwyn ymdrin ag anghenion annisgwyl a chymhleth yr unigolion. Ni fyddai'n beth da i un nyrs gofrestredig fod yn gweithio ar draws sawl safle a allai fod yn filltiroedd ar wahân. Mae'r cynigion hyn hefyd yn cael eu gwneud yng nghyd-destun y prinder nyrsys sydd ar hyn o bryd.

2. Nid yw'r rheoliadau yn eu ffurf presennol yn ei gwneud yn glir i ba raddau y bydd yr Unigolyn Cyfrifol yn gymwys ar gyfer y rôl. Nid oes gofyn iddynt fod yn nyrs gofrestredig ac felly mae'n bwysig cael mwy o fanylion am hyn. Ar hyn o bryd mae Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) yn gwahodd darpar Unigolion Cyfrifol i gael sesiynau briffio ar y rôl.

3. Mae gan y Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol oblygiadau ariannol, er enghraifft y gwiriadau Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) a chofrestru deuol.

4. Alison Magor, Aelod o'r Bwrdd dros Gymru yng Ngholeg Nyrsio Brenhinol Cymru, Rheolwr Tîm Nyrsys Ardal, Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

Nododd Alison Magor fod diffyg staff yn y tîm nyrsys cymunedol ar bob achlysur, yn ogystal ag mewn Meddygfeydd, sy'n ychwanegu at y pwysau sydd ar y tîm.

Caiff nyrsys ardal eu galw i gartrefi gofal yn rheolaidd er mwyn darparu gofal lliniarol o ganlyniad i ddiffyg sgiliau yn y maes hwn ymhlith y timau staff yn y cartrefi

Mae gan reoliadau arfaethedig y Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol y potensial i roi mwy o bwysau ar wasanaethau eraill y mae llawer fawr o alw amdanynt eisoes ac sydd hefyd yn mynd y tu hwnt i allu'r staff timau nyrsio ardal, timau y tu allan i oriau ac ati.

5. Alison Davies, Cyfarwyddwr Cyswllt Arfer Proffesiynol, Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru

Soniodd Alison Davies am y boblogaeth sy'n heneiddio, sydd ag anghenion cynyddol gymhleth a hirdymor. Yn y cyd-destun hwn, mae'n bwysig deall lefel yr angen, ac i ddeddfu mewn modd sy'n golygu bod gofal heb ei ail yn cael ei ddarparu.

Mae angen gwneud mwy o waith o ran cyfrifo'r nifer o staff sydd eu hangen mewn cartrefi gofal, ac ar hyn o bryd nid oes adnodd penodol i wneud hyn er bod rhywfaint o waith ar y gweill yn y maes.

O ran y Datganiad o Ddiben (SoP), mae'n rhaid i hyn fod yn eglur o ran sut y bydd anghenion gofal a gofynion staffio yn cael eu diwallu, yn enwedig os yw hyn yn cynnwys adnoddau gan Fyrddau Iechyd Lleol. Mae'n peri pryder ei bod hi'n cymryd 28 diwrnod i newid y SoP, ac felly nad yw'r SoP yn cynnwys y wybodaeth ddiweddaraf.

Mae yna broblemau recriwtio a chadw mewn cartrefi gofal, mewn perthynas â Nyrsys Cofrestredig a Gweithwyr Cefnogi Gofal Iechyd (HCSW). Mae hyn yn cael effaith ar ansawdd y gofal a ddarperir.

Mae'n hanfodol sicrhau bod unigolion yn cael y gwasanaeth sy'n briodol iddynt, a hynny yn y lle iawn ac wedi'i ddarparu gan staff sydd â'r wybodaeth, y profiad a sgiliau priodol.

6. Cyfle agored i drafod materion

Yn dilyn y cyflwyniadau hyn, cadeiriodd Richard Jones MBE drafodaeth gyda'r gwesteion gwahoddedig. Codwyd y pwyntiau canlynol:

- Tynnwyd sylw at y ffaith bod AGGCC yn rhagweithiol o ran cofrestru'r cartrefi gofal sydd eu hangen cyn Ebrill 2018.
- Roedd pryder y byddai mwy a mwy o gartrefi gofal yn dadgofrestru gwelyau nyrsio, ac y bydd hyn yn cael effaith ar gomisiynu'r GIG ac yn ei wneud yn anoddach fyth i ddiwallu'r anghenion presennol ar gyfer gofal.
- Mae angen lefel ddiogel o nyrsys yn y sector gofal yn ogystal ag yn y GIG.
- Gellir erlyn yr Unigolyn Cyfrifol os ydynt yn methu â bodloni anghenion person.
- Mynegwyd pryder na allai'r rheoliadau a'r canllawiau yn eu ffurf presennol ddiogelu'r unigolion mwyaf bregus - a dyma'r union beth y dylai'r ddeddfwriaeth fod yn ei wneud.
- Mae'n bwysig bod eglurder ynghylch cynlluniau dirprwyo er mwyn peidio â gadael pobl sydd angen gofal ac sy'n derbyn gofal yn agored i niwed.

Comisiynwyr:

Teimlwyd bod mwy o graffu ar nyrsys yn y sector cartrefi gofal na nyrsys y GIG, a hynny tra bod llai o gefnogaeth ar eu cyfer nhw.

Nododd y Comisiynwyr bryderon ynghylch y posibilrwydd o Unigolion Cyfrifol yn goruchwylio cartrefi gofal o bell - oni bai bod y canllawiau'n cynghori yn erbyn hyn, efallai mai dyma'r model a fydd yn cael ei ddewis, a bydd yn cynyddu'r risg yn fawr i'r rhai sy'n derbyn gofal yn ogystal â'r rhai sy'n rhoi gofal.

Mae angen comisiynu gwasanaethau ar y lefel gywir i ddiwallu anghenion. Gall hyn fod yn arbennig o heriol pan fo'r anghenion yn gymhleth ac yn amlweddog, i gomisiynwr sy'n chwilio am y pecyn mwyaf cynhwysfawr y gellir ei fforddio a hefyd i'r darparwyr, sydd â'r dasg o ddarparu gwasanaeth cynaliadwy o safon gydag adnoddau cyfyngedig

Materion y gweithlu:

Nodwyd nifer o bryderon mewn perthynas â'r gweithlu, gan gynnwys recriwtio staff, cadw staff, a throsiant uchel staff, yn enwedig gweithwyr cymorth gofal iechyd, yn y sector hwn. Nid oes darlun cenedlaethol o'r gweithlu yng Nghymru i'n helpu ni i ddeall maint yr her.

Mae pryderon hefyd ynghylch argaeledd addysg a hyfforddiant, datblygiad proffesiynol parhaus, y cyfle i ddirprwyo'n ddiogel a pharodrwydd goruchwyliaeth glinigol ar gyfer nyrsys cofrestredig a gweithwyr cefnogi gofal iechyd yn y sector annibynnol.

Mae rhai darparwyr yn creu rolau newydd er mwyn llenwi'r bylchau sy'n bodoli ar hyn o bryd, ac er bod ffocws wedi bod o ran addysg a hyfforddiant er mwyn cefnogi hyn, codwyd pryderon ynghylch cwmpas yr ymarfer a disgwyliadau unigolion o ganlyniad i hyn. Roedd pawb yn cytuno bod ansawdd a diogelwch y gofal a ddarparwyd yn hollbwysig, ynghyd â sicrhau bod staff mewn sefyllfa ddelfrydol i'w ddarparu.

Codwyd pryderon ynghylch maint ymgysylltiad Llywodraeth Cymru â'r cyhoedd gan nad ar Gomisiynwyr a Darparwyr yn unig y bydd y rheoliadau'n effeithio, ond y cyhoedd yn y pen draw. Felly, mae angen i bobl fod yn hyderus y gallant ddod o hyd i gartref gofal perthnasol. Nodwyd nad oedd y Canllaw Gofal Da a grewyd gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn cael ei ddefnyddio'n ddigonol.

Mae angen i berchnogion a rheolwyr cartrefi gofal benderfynu ar yr hyn y gallant ei ddarparu a sicrhau eu bod yn cael eu comisiynu am hyn yn unig, gan sicrhau nad oes newidiadau yn cael eu gwneud i'r SoP yn barhaus.

Nodwyd y gallai'r rheoliadau fod yn gyfle yn ogystal ag yn her: os caiff y ddeddfwriaeth ei gweithredu'n gywir, dylai helpu i gomisiynu am ofal o ansawdd, ond mae'r effeithiau ar gyfer timau Nyrsio Cymunedol yn parhau i beri pryder.

Cyrhaeddodd Aelodau'r Cynulliad y cyfarfod oddeutu 19:20:

Rhoddodd Tina Donnelly drosolwg o'r drafodaeth er budd Aelodau'r Cynulliad a oedd newydd ymuno â'r cyfarfod. Yna rhoddodd y panel grynodeb o'u cyfraniadau ac ailadroddodd y gwesteion eu hychwanegiadau i'r cyfraniadau a wnaed.

7. Camau y cytunwyd arnynt:

- Cadarnhaodd Tina Donnelly y byddai Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru yn codi'r pryderon a drafodwyd a oedd yn ymwneud â gweithredu'r rheoliadau yn eu cyfarfod nesaf gyda Vaughan Gething AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Lles a Chwaraeon.
- Byddai Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru yn rhoi trosolwg o'r pryderon allweddol a godwyd yn ystod y trafodaethau blaenorol erbyn y bore canlynol (04.10.17) er mwyn i Aelodau'r Cynulliad eu defnyddio yn ystod eu cwestiynau ar iechyd a gofal cymdeithasol.

8. Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol y Grŵp Trawsbleidiol

Ethol Cadeirydd ac Ysgrifennydd

- Cadarnhaodd David Rees AC ei fod yn fodlon parhau i fod yn Gadeirydd ac nid oedd unrhyw enwebiadau pellach.
  - Enwebydd: Rhun ap Iorwerth AC
  - Eilydd: Suzy Davies AC

- Enwebwyd Tina Donnelly CBE TD DL, Cyfarwyddwr Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru, i barhau fel Ysgrifennydd y Grŵp heb wrthwynebiad.

Cymeradwywyd cofnodion y cyfarfod diwethaf gan y rhai a oedd yn bresennol:

- Cofnodion y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol diwethaf (19 Hydref 2016 - Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol cyntaf) ▯ Cofnodion y cyfarfod diwethaf (08 Mawrth 2017)

9. Sylwadau i gloi a diolchiadau – Richard Jones MBE, Aelod o Fwrdd Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru, Aelod o'r Cyngor dros Gymru

Daeth Richard Jones MBE â'r drafodaeth i ben a diolchodd yn ffurfiol i aelodau'r panel, i bawb a oedd yn bresennol am gyfrannu at y cyfarfod, ac i Aelodau'r Cynulliad am fod yn bresennol ar ôl sesiwn hir yn y Cyfarfod Llawn.